

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247368

วช.
NRCT

รายงานการวิจัย

การพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้
ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย
สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

Development of the Teachers' Performance Both Theory and Practice
of Learning Innovation Integrated Philosophy of The Sufficiency Economy,
Moral and Thai Values for Balance and Sustainable Development

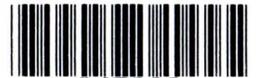
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทับทิม สุริยสุภาพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
อาจารย์ ดร.จารุณี ชามาตย์
อาจารย์ ดร.อิศรา ก้านจักร
อาจารย์อนุชา โสมาบุตร

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป
จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

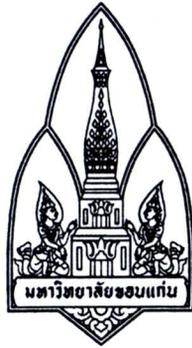
600252367

247368

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247368

รายงานการวิจัย

การพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้
ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย
สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

**Development of the Teachers' Performance Both Theory and Practice of
Learning Innovation Integrated Philosophy of The Sufficiency
Economy, Moral and Thai Values for Balance
and Sustainable Development**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทับทิม สุริยสุภาพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
อาจารย์ ดร.จารุณี ชามาตย์
อาจารย์ ดร.อิสรา ก้านจักร
อาจารย์อนุชา โสมาบุตร

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

รายงานการวิจัย

การพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้
ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย
สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

Development of the Teachers' Performance Both Theory and Practice of
Learning Innovation Integrated Philosophy of The Sufficiency
Economy, Moral and Thai Values for Balance
and Sustainable Development

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทับทิม สุริยสุภาพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
อาจารย์ ดร.จารุณี ชามาตย์
อาจารย์ ดร.อิสรา ก้านจักร
อาจารย์อนุชา โสมาบุตร

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2554

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับนวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการ พัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนา นวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนา อย่างสมดุลและยั่งยืน” เป็นชุดโครงการวิจัยที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรม การเรียนรู้ สร้างโมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรม การเรียน และศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการอบรมเชิง ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยที่สอดคล้องกับสภาพบริบทจริง รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็น ส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัยฯ ซึ่งประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 6 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัย ที่ 1: ศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม และค่านิยมไทย โครงการวิจัยที่ 2: ศึกษาและถอดภูมิปัญญาของชุมชนที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ พอเพียง คุณธรรม ค่านิยมไทยในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน โครงการวิจัยที่ 3: การ ออกแบบและพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและ ค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โครงการวิจัยที่ 4: การพัฒนาแนวคิดและ แนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับนวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โครงการวิจัย ที่ 5: ผลของการเรียนด้วยนวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืนของผู้เรียน และ โครงการวิจัยที่ 6: สังเคราะห์โมเดลต้นแบบของนวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยนำ ผลการวิจัยและข้อค้นพบในแต่ละโครงการวิจัยย่อยมาเป็นพื้นฐานในการออกแบบการพัฒนา นวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการ พัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการที่ร่วม ศึกษาวิจัยและให้ความร่วมมือในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียน ขอขอบคุณคณะครู และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทุกคนที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูล ให้สัมภาษณ์ รวมทั้งจัดหา เอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนให้คณะผู้วิจัยได้ศึกษา คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความร่วมมืออันดียิ่ง ของโรงเรียนทุกแห่ง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย ประเภททุนอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2552 และ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ความสนับสนุนการศึกษาวิจัย ตลอดจนความร่วมมืออันดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเขต 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับนักการศึกษา ครูผู้สอน ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
ผู้อำนวยการชุดโครงการวิจัยฯ
sumalee@kku.ac.th

ทับทิม สิริสุภาพงศ์ สุมาลี ชัยเจริญ จารุณี ชามาตย์ อิศรา กำนจกร และอนุชา โสมาบุตร. (2554).
การพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับนวัตกรรม การเรียนรู้ที่
บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย สำหรับการพัฒนา
อย่างสมดุลและยั่งยืน. รายงานการวิจัย โครงการวิจัยประเภททุนอุดหนุนทั่วไป
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บทคัดย่อ

247368

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพื้นฐานความรู้เข้าใจของครู การพัฒนาโมเดลการ
พัฒนาครู และศึกษาความคิดเห็นรวมทั้งสังเคราะห์โมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และ
การใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย
สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
และสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับช่วงชั้น ที่ 2 ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 จำนวน 10 โรงเรียน รวมทั้งหมด 26 คน ในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่นเขต 1 และ 4 จังหวัดขอนแก่น และเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 จังหวัด
กาฬสินธุ์ การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิง
คุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) แบบวัดความรู้ความเข้าใจของครูฯ 2) แบบสำรวจ
ความคิดเห็นของครูฯ และ 3) แบบสะท้อนผลความคิดเห็นของครูฯ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์
ข้อมูลความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และค่าร้อยละ และข้อมูลสะท้อนความคิดเห็น วิเคราะห์โดยการสรุปตีความ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้
ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุล
และยั่งยืนที่สอดคล้องกับสภาพจริง พบว่า ครูในกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจ คิดเป็นค่า
คะแนนเฉลี่ยคือ 18.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.70 ซึ่งอยู่ระดับดี
2. โมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณา
การปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน
ที่สอดคล้องกับสภาพจริง ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การสร้างพื้นฐานแนวคิด
2) การสร้างประสบการณ์ และ 3) การสร้างความมั่นใจ

3. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้
นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการ
พัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่าได้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับ หลักการ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยม
ไทย ตลอดจนวิธีการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ และมีความเชื่อมั่นว่าสามารถประยุกต์ใช้ในจัดการเรียนรู้
ในชั้นเรียนจริง ที่ช่วยส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านต่าง ๆ
ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านการคิด และค่านิยม

Suriyasupapong, Thubtim; Chajaroen, Sumalee; Samat, Charuni; Khanjug, Issara;

Somabut, Anucha. (2011). **Development of the Teachers' Performance Both Theory and Practice of Learning Innovation Integrated Philosophy of The Sufficiency Economy, Moral and Thai Values for Balance and Sustainable Development.** Faculty of Education, Khon Kean University.

ABSTRACT

247368

The purpose of this research were 1) to develop the foundation of teachers' knowledge and understanding and model for developing the teachers' performance both theory and practice regarding to learning organization by using Learning Innovation Integrated with Sufficiency Economy, Moral and Fundamental Thai Values. 2) To explore the teachers' opinion toward workshop. The target group consisted of 26 teachers, teaching science learning substance, Social studies and Career and technology in 4-6 grade from 10 schools, and 4-6 grade students from 10 schools, total of 811 students in primary school level under The Office of Kalasin Educational Service Area 1, Khon Kean Educational Service Area 1 and 4.

Survey research, gathering both of quantitative and qualitative data, was employed in this study. The research instruments were 1) The assessment of teachers' understanding, 2) The teachers' opinionnaire toward workshop 3) Interviewing Form regarding the workshop. Data were collected and analyzed. Descriptive statistics means and standard deviations were used to analyze the teachers' understanding. Analytical description and interpretation was used to analyze the teachers' opinion and interview. The research findings found that:

1. The teachers' understanding of the learning organization by using learning innovation integrated with Sufficiency Economy, Moral and Fundamental Thai Values.

It was shown good level, average score (Mean) =18.03 and S.D. = 1.70.

2. The Model for developing the teachers' performance both theory and practice regarding to learning organization by using learning innovation integrated with Sufficiency Economy, Moral and Fundamental Thai Values consisted of 3 crucial elements; 1) Construction of fundamental concept, 2) Building of experiences, and 3) Making of confidence

247368

3. Teachers' opinions toward workshop on the learning organization by using Learning Innovation Integrated with Sufficiency Economy, Moral and Fundamental Thai Values can be summarized as following: 1) the teachers' opinions showed that they understood the method of learning organization by using Learning Innovation Integrated with Sufficiency Economy, Moral and Fundamental Thai Values including utilization of the innovation.

They have confidence to utilize it in their actual classroom. Otherwise, they can apply this method and innovation to another learning situation. It helps the learners to construct their knowledge, develop the desired characteristics such as, moral, thinking and fundamental thai values.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3. ขอบเขตของการวิจัย	3
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	4
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	7
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	17
3. คุณธรรมและค่านิยมสำหรับสังคมไทยที่พึงประสงค์	41
4. ภูมิปัญญาไทย	51
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	87
1. กลุ่มเป้าหมาย	87
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	88
3. รูปแบบการวิจัย	88
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและการพัฒนา	88
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	90
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	93
1. ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน	93
2. โมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน	95
3. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนและการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย	103
4. สรุปและอภิปรายผล	107
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	112
1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	112
2. วิธีการดำเนินการวิจัย	112
3. สรุปผลการวิจัย	116
4. ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	130
ภาคผนวก ก ตารางแสดงความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม และค่านิยมไทย	131
ประวัติคณะผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียน รู้ฯของครู	93
ตารางที่ 4.2	แสดงค่าเฉลี่ยของผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานแนวคิดของครู	96
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างแนวความคิดของครู	100
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจของครู	101

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แผนภูมิปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	11
ภาพที่ 2.2 แนวคิดทฤษฎี Cognitive Constructivism	12
ภาพที่ 2.3 แนวคิดทฤษฎี Social constructivism	14
ภาพที่ 2.4 กระบวนการเกิดและการสืบทอดภูมิปัญญา	19
ภาพที่ 2.5 ความสัมพันธ์ของภูมิปัญญาไทย	21
ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล	92
ภาพที่ 4.1 แสดงโมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน	95
ภาพที่ 4.2 การสร้างพื้นฐานแนวคิด	96
ภาพที่ 4.3 การสร้างประสบการณ์	99
ภาพที่ 4.4 การสร้างความมั่นใจ	100
ภาพที่ 5.1 แสดงโมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย	116